U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Karla Šimky, JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Jana Passera v právní věci žalobkyně: **L. S.**, zastoupena JUDr. Janou Ljubičovou, advokátkou se sídlem Nádražní 625, Vlašim, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 12. 2010, č. j. 56 Az 102/2010 – 17,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 28. 12. 2010, č. j. 56 Az 102/2010 – 17, zamítl žalobu podanou žalobkyní (dále jen „stěžovatelka“) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 17. 8. 2010, č. j. OAM-276/ZA-06-ZA14-2010, kterým byla žádost stěžovatelky o udělení mezinárodní ochrany zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ust. § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 352/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Krajský soud v odůvodnění svého rozsudku uvedl, že ministerstvo řádně zjistilo skutkový stav věci, a to z výpovědi stěžovatelky a z informací o zemi původu. Stěžovatelka podala žádost o udělení mezinárodní ochrany s tím, že zemi původu opustila proto, že ji ohrožoval její bývalý druh, který ji fyzicky i psychicky týral. Jeho chováním trpěla i její rodina a sousedi. I když se pokoušela na něho podat trestní oznámení na policii, její oznámení nepřijali. Nadřízené orgány nekontaktovala, neboť to dle jejího názoru nemělo smysl. Podle krajského soudu mohou být původcem pronásledování i vážné újmy podle zákona o azylu soukromé osoby, ale je nezbytné, aby takové jednání bylo možno přičítat odpovědnosti státu, což však v případě stěžovatelky naplněno nebylo. Ministerstvo se důkladně zabývalo otázkou dostupnosti ochrany ukrajinských občanů před jednáním soukromých osob a bylo zjištěno, že proti postupu policejních orgánů lze podat stížnost ke dvěma speciálním odborům Ministerstva vnitra Ukrajiny. V případě neoprávněného jednání státních úředníků a organizací lze rovněž podat stížnost k ombudsmanovi. Na Ukrajině tak existuje zákonný rámec i instituce zajišťující možnost soukromých osob domáhat se ochrany u příslušných orgánů a v případě jejich nečinnosti podat stížnost k dalším orgánům.

Proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka v zákonné lhůtě kasační stížnost, protože podle jejího názoru se krajský soud nedostatečně zabýval důvody, pro něž požádala o udělení mezinárodní ochrany. U stěžovatelky jde o důvody politického charakteru, které odpovídají důvodům uvedeným v § 12 a § 14a zákona o azylu. Stěžovatelka byla pronásledována svým druhem a policie při ohlášení jeho trestného jednání nezahájila trestní stíhání. Ukrajina jako stát jejího původu neuchránila její základní lidská práva a svobody a stěžovatelka tak má trvalé zdravotní následky. Rovněž má důvodné obavy, že pokud by se vrátila na Ukrajinu, hrozilo by jí skutečné nebezpečí, že s ní bude zacházeno nelidským a ponižujícím způsobem a že bude fyzicky i psychicky týrána. K existenci skutečného nebezpečí navrhla výslech svědkyně D. Ch. Stěžovatelka má oprávněné obavy před pronásledováním a nachází se mimo svou vlast, tedy je uprchlíkem, a proto v jejím případě měla být uplatněna zásada *non-refoulement*. Vzhledem k uvedenému navrhla, aby byl napadený rozsudek zrušen.

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Kasační stížnost ve věcech azylu může být přijata k věcnému projednání jen tehdy, jestliže přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. K tomu dochází v případě, že důvodem podání kasační stížnosti je „*…natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti soudů.*“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 41, dostupný na www.nssoud.cz). Takovým případem může být podle citovaného rozsudku také situace, kdy krajský soud nerespektoval ustálenou judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, či hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Stěžovatelka sice výslovně nepodřadila stížní důvody konkrétnímu ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., ale z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, že namítá nepřezkoumatelnost rozhodnutí ministerstva a rozsudku krajského soudu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s a nesprávné právní posouzení ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Pokud se jedná o námitku nepřezkoumatelnosti, jak rozhodnutí ministerstva, tak rozsudek krajského soudu, tuto neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou. V této souvislosti lze odkázat na judikaturu k pojmu nepřezkoumatelnosti (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75, publ. pod č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, publ. pod č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 16. 12. 2008, č. j. 1 Ao 3/2008 - 136, publ. pod č. 1795/2009 Sb. NSS, všechny dostupné na www.nssoud.cz).

K námitce nesprávného právního posouzení Nejvyšší správní soud odkazuje rovněž na svou judikaturu, v níž opakovaně vyslovil, že *„poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pociťuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů.“* (viz rozsudek ze dne 31. 3. 2005, č. j. 5 Azs 268/2004 – 75, dostupný na www.nssoud.cz.) Posouzením ochrany před útoky soukromých osob se již mnohokrát Nejvyšší správní soud zabýval, přičemž závěry z těchto rozsudků dopadají i na pronásledování a násilí ze strany např. rodinných příslušníků. Např. v rozsudku ze dne 30. 6. 2005, č. j. 4 Azs 440/2004 – 53, dostupném na www.nssoud.cz, Nejvyšší správní soud vyslovil, že *„(p)otíže se soukromými osobami v domovském státě, spočívající např. ve vyhrožování, vydírání apod. nelze považovat bez dalšího za důvody pro udělení azylu. Za pronásledování se považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak, nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.“* Dále lze odkázat na rozsudky ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003 – 49, ze dne 31. 3. 2004, č. j. 6 Azs 41/2004 – 67, a ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 187/2004 – 49, č. 401/2004 Sb. NSS, všechny též na www.nssoud.cz.

K námitce, že Ukrajina nedokázala ochránit lidská práva stěžovatelky lze odkázat na závěr vyslovený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63, www.nssoud.cz že *„(j)e nesporné, že pokud by stěžovatel ani nenamítal skutečnosti svědčící o tom, že došlo, nebo že by potenciálně mohlo dojít, k zásahu do jeho lidských práv ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, pak není třeba se situací v jeho zemi původu do detailu zabývat .... V případě, že žadatel o udělení mezinárodní ochrany však uvádí skutečnosti podřaditelné pod taxativní výčet důvodů pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, pak je třeba žadatelem uváděné skutečnosti konfrontovat se zjištěními týkajícími se politického prostředí v zemi původu žadatele.“* V daném případě však sama stěžovatelka potvrdila, že ukrajinské policejní orgány vůči jejímu bývalému druhovi zasáhly, když zbil M. O. a že ona sama si na postup policie, která dle jejího tvrzení odmítala její oznámení řešit, nijak nestěžovala.

Nejvyšší správní soud nezpochybňuje, že stěžovatelka může mít z jednání svého bývalého druha obavy a že jsou reálné, a tyto skutečnosti ostatně nezpochybnilo ani ministerstvo, ani krajský soud. Byť stěžovatelka poněkud směšuje právní pojem pronásledování z azylově relevantních důvodů ve smyslu ust. § 12 zákona o azylu a hrozbu

skutečného nebezpečí vážné újmy ve smyslu ust. § 14a zákona o azylu, pod něž podřazuje jednání svého bývalého druha, pro věc zcela zásadní jsou skutková zjištění ministerstva, která nenasvědčují, že by v zemi původu nebyla pro stěžovatelku dostupná kvalifikovaná ochrana ve smyslu čl. 7 odst. 2 Směrnice Rady 2004/83/ES, ze dne 29. 4. 2004, o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“). V rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70, publikovaném pod č. 1749/2009 Sb. NSS a na www.nssoud.cz, Nejvyšší správní soud zdůraznil, že „*že čl. 7 odst. 2 kvalifikační směrnice stanoví dvě podmínky pro existenci účinné ochrany v zemi původu. Poskytovatelé ochrany uvedení v čl. 7 odst. 1 poskytují zpravidla účinnou ochranu tehdy, (1) pokud činí přiměřené kroky k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy, mimo jiné zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy, a (2) pokud stěžovatel má k této ochraně přístup. Obě podmínky musí být splněny kumulativně; v opačném případě není účinná ochrana dostupná*“. V případě stěžovatelky obě podmínky splněny byly. Ze zpráv, z nichž vycházelo ministerstvo, vyplývá, že reálná možnost obrátit se v případě vyhrožování ze strany soukromých osob na policejní orgány na Ukrajině existuje. Psychické výhružky a fyzické útoky bývalého druha stěžovatelky tak představují útoky soukromých osob, a nikoliv pronásledování ve smyslu ust. § 12 zákona o azylu a jí uváděné skutečnosti nejsou ani důvodem pro udělení doplňkové ochrany podle ust. § 14a zákona o azylu.

K námitce, že stěžovatelka je uprchlíkem ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků a že by vůči ní měla být uplatněna zásada *non-refoulement* lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2005, č. j. 2 Azs 343/2004 – 56, publ. pod č. 721/2005 Sb. NSS a na www.nssoud.cz, z něhož vyplývá, že v případě rozporu mezi ustanoveními čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků a § 91 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, má aplikační přednost čl. 33 odst. 1 Úmluvy. Pokud je však zjevné, že konkrétní žadatel o azyl nemůže být uprchlíkem, proto, že neuvádí žádnou skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování, není k takové aplikační přednosti důvod, neboť na takovou osobu čl. 33 odst. 1 Úmluvy nedopadá.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na stížní námitky uvedené v kasační stížnosti a Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a k provádění dokazování výpovědí svědka, jež stěžovatelka navrhovala. Za těchto okolností kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky.

Nejvyšší správní soud proto shledal kasační stížnost stěžovatelky nepřijatelnou a z tohoto důvodu ji odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 věta první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. dubna 2011

JUDr. Eliška Cihlářová

předsedkyně senátu